

treći stražilovski susret

Treći stražilovski susret održaće se u Novom Sadu od 26. maja do 28. maja. Organizatori Susreta su: Tribina mladih, Novi Sad; Polja, Novi Sad; Vidici, Beograd; Gledišta, Beograd; Razlog, Zagreb; Naše teme, Zagreb; Perspektive, Ljubljana; Problemi, Ljubljana; Mlad borec, Skopje; Mladost, list Saveza omladine Jugoslavije, Beograd; Ifjušag, omladinski list na mađarskom jeziku, Novi Sad; Univerzitetski odbor Saveza studenata, Novi Sad; Centralni komitet Saveza omladine Jugoslavije i Pokrajinski komitet Saveza omladine Srbije za Vojvodinu.

Tema Susreta je

Aktuelni problemi jugoslovenske kulture.

U okviru ove teme, po našem predlogu, vodiće se diskusija pre svega o tri grupe problema:

NAŠA SAVREMENA KULTURNA POLITIKA
SOCIOLOŠKA ANALIZA PRETPOSTAVKI SAVREMENE JUGOSLOVENSKE KULTURE
UMETNIČKO STVARALASTVO KAO ČINILAC KULTURNE POLITIKE

Susret treba da predstavlja i pokušaj određivanja i imenovanja trajnih vrednosti jugoslovenskog umetničkog stvaralaštva, da afirmiše pozitivna nastojanja, tendencije i ostvarenja naše kulture.

Za vreme susreta održaće se i više različitih priredaba i razgovora. Pokrenuti problemi zahtevaju da aktivnog učešća u diskusiji na Susretu uzmu mladi intelektualci: pisci, filozofi, sociolozi, novinari, likovni umetnici i kulturni radnici.

Predlog je da listovi i časopisi učestvuju u pripremanju Susreta i objavljivanjem tekstova na temu — *Aktuelni problemi jugoslovenske kulture*. Učesnici susreta će na kraju razgovora, koji će se nastaviti kasnije u listovima i časopisima, izdati posebno saopštenje u kojem će formulisati zaključke do kojih su došli tokom razmatranja tema Susreta.

U toku su i pripreme za Susret, koje će obuhvatiti sakupljanje i analizu neophodne građe za ove razgovore.

ODBOR III STRAŽILOVSKOG SUSRETA

10-7452447 izbor iz listova i časopisa

Zaga Pešić-Golubović: W

Za izbacivanje humanističke problematike iz Marksove filozofije krivicu snose najvećim delom sami marksisti koji nisu shvatili suštinu Marksovog životnog napora — da na nov način objasni čoveka i društvenu istoriju. Nadovezujući Marksovu filozofiju neposredno na klasičnu filozofiju apstraktnih suština, a nemajući Marksovu sposobnost da stvaralački prevaziđu klasičku, izvesni marksisti su ontologiju i

gnoseologiju proglasili centralnim područjima filozofskog ispitivanja, previdevši na taj način da je celokupno Marksovo delo usmereno ka čoveku. Razumljivo je, dakle, da su ovakvu ideju prihvatili građanski mislioci, koji su se o Marksovoj filozofiji obaveštavali ne putem upoznavanja sa autentičnim delima, već preko ovakvih interpretacija. Ne proveravajući opravdanost ovakvog tumačenja Marksa, oni su pozivali na uzbunu protiv antihumanističkog karaktera Marksove filozofije, protiv „degradacije čoveka“ na impersonalne ekonomske odnose, protiv „utapanja ličnosti u kolektiv“ i „potencijiranja individualne inicijative i stvaralačke akcije“. Građanski mislioci su stoga smatrali da je neophodno da izgrade svoju filozofiju čoveka kao pandan marksizmu koji je lišen smisla za shvatanje ljudskih problema. Nesposobni da se samim Marksom suprotstave ovakvim optužbama, izvesni marksisti su i sami naseladili produbljujući i dalje jaz između ontološko-gnoseološkog i antropološkog aspekta u Marksovoj filozofiji. I opet je trebalo da se najpre građanski mislioci sete da se „vrate autentičnom Marksu“, da bi proverili da li marksizmu u istinu nedostaje humanistički aspekt, da bi se i marksisti svojski latili ponovnog proučavanja Marksovih dela, nedotaknutih stališniškom deformacijom i imunih od svih drugih simplifikacija.

Kada se, dakle, vratimo samom Marksu, neće biti teško ustanoviti da je čovek fundamentalni predmet njegovog ispitivanja i interesovanja. Nisu samo „rani radovi“, a posebno „Ekonomsko-filozofski rukopisi“, manifest humanizma; Marks je pisao i „Kapital“ da bi rešio osnovne probleme čoveka. Samo ljudi koji gledaju kroz usko stručne naočari, a ne shvataju duh Marksove filozofije, mogu tvrditi da je u „Kapitalu“ reč o nekakvim apstrak-

nim, impersonalnim ekonomskim odnosima, jer ne razumeju da ekonomija nije sama sebi svrha i da iza svakog ekonomskog odnosa stoji ljudski odnos, izražen u specifičnoj formi, manifestujući na poseban način položaj čoveka u društvenoj zajednici. Na svakoj stranici „Kapitala“ to se očigledno pokazuje: kada raspravlja o apstraktnim ekonomskim kategorijama — robi upotrebnoj i prometnoj vrednosti ili o višku vrednosti — Marks se pita kakve to ima reperkusije na čoveka, šta se dešava sa čovekom u tom fetišiziranoj svetu, gde su koreni eksploatacije čoveka u klasnom sistemu. Njega interesuje prvenstveno radnik, ali on govori i o otuđenju kapitaliste; Marks govori i o otuđenju fundamentalnih ljudskih potreba, strahujući ne samo za fizičku egzistenciju i ekonomsko osiromašenje radnog čoveka već i za njegovu psihičku i socijalnu deformaciju. Zar bi se strast Marksa — revolucionara za izučavanje ekonomskih problema, koja je trajala bezmalo celog njegovog života, mogla razumeti da u razjašnjenju ekonomskog položaja čoveka nije video ključ za rešavanje svih ostalih ljudskih problema?

(Zaga Pešić-Golubović: „Smisao Marksovog humanizma“, Gledišta br. 1/1963.)

Dušan Slavković: W

Pre dva dana, štampa je donela sledeću vest: „Jugoslovenski komitet za elektroniku, telekomunikaciju, automatizaciju i nuklearnu tehniku, dodelio je za najbolje naučne radove nagrade — jednu od sto hiljada dinara i četiri od po 40 hiljada dinara grupama naučnika.“

Pre dva meseca, dnevni listovi su objavili ovu vest: „Žiri Festivala zabavnih melodija „Zagreb 63“ proglasio je za

najbolju pesmu „Boje, platno, kist i tvist“. Kompozitoru Ivici Krajaču dodeljuje se nagrada od 200 hiljada dinara.“

Pre skoro osam meseci u dnevnim listovima zabeležena je i ova informacija:

„Fudbalski savez Jugoslavije dodelio je svim fudbalerima koji su učestvovali na svetskom prvenstvu u Cileu nagradu od po 400 hiljada dinara.“

Dakle:
Fudbaler — 400 hiljada dinara!
Kompozitor šlagera — 200 hiljada dinara!

Naučni radnik — 13 hiljada i 333 dinara!

Ne, niste se prevarli! Upravo toliko. Jer, u svakoj grupi bilo je po tri naučnika. A 40 hiljada dinara podeljeno na tri dela, iznosi... Samo je jedan naučnik dobio sto hiljada dinara!

Nagrade su priznanje društva, onima koji su svojim radom i talentom prekorčili granicu prosečnosti. Ali, nagrade nisu samo moralno priznanje. One imaju i materijalizovanu vrednost u novcu. To je naknada za izgubljeno vreme, za lišavanje, ponekad i za žrtve.

Nagrade se daju za razne oblasti ljudske delatnosti.

Treba ih davati muzičarima, i fudbalerima, i odgajivačima pčela, i naučnim radnicima.

Naravno, niko nije za uravnilovku kriterijuma. Jednim aršonom ne mogu se odavati priznanja za dobro izvedene bravure na fudbalskom igralištu; ili za tri minuta lepršave melodije zabavne pesmice koja će, koliko sutra, užasno zamarati; ili za naučni rad: „Merenje jednosmernih struja metodom diferenciranja i integriranja.“

Merila vrednosti moraju da budu drukčija. Njihova osnova treba da bude uloženi rad i znanje, društveni efekat tog napora. Fudbalska veština uči se na polju, ma, to je igra radosti. Do novina u nauci dolazi se neuporedivo

teže, mukotopnije. Potrebne su visoka inteligencija i mnoge noći bdenja nad knjigama. Zato je fudbalera i šlagera na svakom ko ruku. Naučnika moraš svećom tražiti.

A eto: naučnici su dobili po 13 hiljada 333 dinara. Zato što su stručnjaci ocenili njihov rad kao značajan doprinos teoriji automatskog upravljanja i afirmaciji naše nauke u svetu!

Tako se kaže u obrazloženju. Kriterijum treba menjati, zar ne?

(„Kad se meri različitim aršima“, NIN, 17. III 1963.)

ISPRAVKA

Ispod pesama rumunskog pesnika NIKOLAJE LABISA u prošlom broju POLJA tehničkom omladskom izostavljeno je ime prevodioca FLORIKE STEFAN. Izvinjavamo se prevodiocu i omladima.

„POLJA“ uređuju: Jasna MELVINGER, Miroslav EGERIC, Željimir PETROVIĆ, Ivan BANJAI, Petar MILOSAVLJEVIĆ i Mileta RADOVANOVIĆ (glavni i odgovorni urednici). Tehnička oprema: Laslo KAPITANJ, izbor likovnih priloga: Stevan STANIĆ.

List izdaje NIP „Progres“, Novi Sad.

Rukopise treba slati na adresu: Redakcija „Polja“, Novi Sad, Vase Stajića 1, tel. 23-22.

Neobjavljeni rukopisi se ne vraćaju. Preplata na 10 brojeva 500 din. Pojedini broj 50 din. Preplata se upućuje na adresu: NIP „Progres“,

Novi Sad, tek. račun br. 151-11/1-514, sa naznakom za „Polja“.

Štampa „Forum“, Novi Sad.

Meter: Mita Dejanov